

پیمایش اجتماعی - اقتصادی روستاهای حاشیه جنوبی رودخانه کارون: از

دیدگاه ارگونومی سبز رودخانه

روزبه قره باغی^{۱*}، داوود شیشه بری^۲، محمد ابراهیم طیبی عراقی^۳

۱- دانشگاه آزاد اسلامی، واحد بین المللی خرمشهر - خلیج فارس، دانشجوی کارشناسی ارشد مهندسی صنایع گرایش مدیریت سیستم و بهره وری، خرمشهر، ایران - roozghar@gmail.com

۲- دانشگاه یزد، استادیار گروه مهندسی صنایع دانشگاه یزد، یزد، ایران - shishebori@yazd.ac.ir

۳- دانشگاه آزاد اسلامی، واحد بین المللی خرمشهر - خلیج فارس، عضو هیئت علمی گروه مهندسی صنایع، خرمشهر، ایران

چکیده

فعالیت های انسانی از جمله فعالیت های خانگی، صنعتی و کشاورزی، تخلیه پساب در سیستم های اکولوژیکی رودخانه ای را با خود به همراه دارند که باعث آلودگی منابع آبی مانند ماهی شده مصرف آنها، انسان را تحت تاثیر خود قرار می دهد. فلزات سنگین موجود در آب رودخانه آلوده به پساب منجر به آلوده سازی ماهی شده و سرانجام بروز ریسک های بهداشتی و هزینه های اقتصادی قابل ملاحظه ای ناشی از آلوده سازها (آلاینده ها) برای ساکنین در آن منطقه می شود. مخاطراتی همچون افزایش مشکلات تنفسی، بروز انواع سرطان، نقص سیستم ایمنی بدن، نقایص نوزادها در هنگام تولد و اثرات گرم شدن کره زمین بر سلامتی انسان، فقر را گسترش داده، منجر به سوء تغذیه و گسترش بیماری های ناشناخته می گردد. رویکرد به ارگونومی سبز، درک عمیقی را نسبت به رابطه پایدار بین انسان و محیط زیست، با ملاحظه عملکرد سیستم اجتماعی-اقتصادی-اکولوژیکی ارائه می دهد. در این مقاله، میزان آگاهی ساکنین منطقه نسبت به آلودگی رودخانه کارون و ماهیان پرورشی مصرفی و نقش انسان در این آلودگی پرداخته، سیاست های مداخله ای که می تواند منجر به تغییر رفتار انسانی و دستیابی به تشریک مساعی بیشتر بین سطوح متفاوت جامعه شود را مورد بررسی قرار داده، به ایجاد روابط پایدار میان انسان و اکولوژی کمک کند.

واژه های کلیدی: ارگونومی سبز، عوامل محیطی، آلودگی رودخانه کارون، فلزات سنگین، توسعه پایدار، سلامت انسان.

۱- مقدمه

رودخانه در مجموعه سرزمین هایی مانند کوه، دشت و بیابان تنها پدیده ای است که انرژی دارد و مانند موجود زنده در مقابل تحرکات و تجاوزات پیرامون خود عکس العمل نشان میدهد. نتایج کارهای رودخانه ای، کنترل سیلاب و سازه های واقع در مسیر؛ توجه به اثرات بعدی و دراز مدت تغییرات ناشی از اقدامات انسان روی طبیعت رودخانه ها را ضروری ساخته است. با چنین تجاربی، انسان درک کرده برای اجتناب و یا کاهش آثار زیانبار هر تغییری در فرآیند طبیعی رودخانه، باید بتواند به قانونمندی های همان رودخانه پی برده و اثرات طولانی مدت هرگونه اصلاح یا تغییری در مسیر رودخانه را پیش بینی کند. رودخانه ها به مثابه موجودات زنده ای هستند که در مقابل تعارض های محیطی و انسانی اقدام متقابل نموده و لذا رژیم هیدرولیکی آن در جریانی برای رسیدن به تعادل مجدد قرار میگیرد. مهندسی رودخانه علمی است که در فرآیند طراحی، برنامه سازی، اجرا و بهره برداری از رودخانه ها برای رفع نیازها مورد استفاده قرار می گیرد. احاطه مهندسی رودخانه در بخش های مدیریت بحران و مهندسی؛ یک برنامه ضروری و جامع در جهت مدیریت پروژه به نظر میرسد. مهارتهای مهندسی رودخانه در حال حاضر نیاز بخش وسیعی از پروژه ها و آبراهه ها و آبریزها در شرایط و مقیاس های مختلف است و نیازمند توانایی حل بسیاری از مسائل از قبیل مدیریت رسوب حوز هی آبریز، پروژه های بازسازی و احیاء آبراهه ها و ارزیابی متغیرهای چندگانه در حوزه ی آبریز (تحت تاثیر ساخت سد، حذف سد، بارهای رسوب